

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ป่าสงวนแห่งชาติเซเปียนเป็นป่าสงวนในเขตลาวใต้ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือ สปป.ลาว ได้ขึ้นทะเบียนเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามคำสั่งเลขที่ 164/นย วันที่ 29 ตุลาคม 2536 มีเนื้อที่ทั้งหมด 240,000 เฮกตาร์ หรือ 1,500,000 ไร่ เป็นป่าสงวนที่มีเนื้อที่กว้างใหญ่ ครอบคลุมพื้นที่ป่า 51,240 เฮกตาร์ หรือ 320,250 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20 ของพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน ในเมืองปะทุมพอน และเมืองโขง แขวงจำปาสัก และพื้นที่ป่าสงวนร้อยละ 8 ติดกับป่าชายแดนประเทศกัมพูชา ในเมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ (สภาแห่งชาติ สปป. ลาว, 2008)

ความอุดมสมบูรณ์และประโยชน์จากป่าสงวนแห่งนี้ ป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน ยังมีชะพะยา ก่อนทำมะชาด มีทั้งสิ่งที่มีชีวิต และ บัมีชีวิตเกิดขึ้นตามทำมาชาดซึ่งแม่น้ำโขงอันจำเป็นให้แก่กาน ค่ำลงชีวิตให้ปะชาชนบันดาเผ่าซึ่งแม่น้ำติดพันกับกานค่ำลงชีวิตเช่นกานสะหนองไม้ในกานล้างสา อยาปวะพะยาต ออาหาร ทำฟืน เป็นแหล่งวัดภูคิบ ให้แก่ กานผะถัดอดุสะหะกำ นอกตากนี่ยฟงมีแนว พันพืดหลายกว่า100ชะนิต สัดเลื้อกาน สัดเล็งบกเล็งน้ำ นก และ สฟดเล็งลูกด้วยน้ำนมเหล่านี้เป็น ต้น ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของชะชะพะยากรทำมาชาด และ ความหลากหลายของชีวะนาๆพันสามาด ป้องกันกานสุนเสษของทำมาชาด และ ช่วยค้ำชูระบบนิเวศวะทยา. ป่าสงวนยังมีคุนปะ โหยดคันต่อ การค่ำลงชีวิต ป่าไม้ยังปกปกรักสาสิ่งแวดล้อม เช่น ปับอากาศ เป็นแหล่งดูดซึมชะบอายากา โบนิก การพักผ่อนอย่อนใจ ปกปกรักสาแหล่งน้ำ ดูดซึมน้ำฝน และ น้ำใต้ดิน รพกสาคุนปะพาบของดิน ป่า ไม้ยังมีความสำคัญต่อเวียงกานป้องกันชาดป้องกันความสงบสุกคี่ เป็นชายแดนละหว่างชาด ซึ่งไล ยะต่อสู่กัูชาดพวกเราได้้อาไสป่าบันที่พัก ซึ่งบดบาดสำคัญนี้ ไม่มีสิ่งไหนทำแทนได้ (คัดจากความรู้ พื้นถานจากกคดหมายป่าไม้ 2013)

ปัญหาการบุกรุกทำลายป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน นอกจากนี้ปะชาชนยังได้นำใช้ผลผลิตของ ป่าไม้เข้าในชีวิตปะจำวัน เข้าในหลายกิดจะกำเป็นต้นแม่่น กานทำฟืน กำน จนเกิงกานทำบ้าน และ เวียงปะจำ กานล่าสัด การขหยายเนื้อที่ทำการผะลิต ทำให้ป่าไม้หลุดน่อยภอยลงบางเขตบางบอติ เวนเจ็งส่งผนกะทบเกิงการค่ำลงชีวิตของปะชาชนเขตชะนะบด ซึ่งชีวิตส่วนให้ยแม่่นขึ้นกับการเพ็ง พาชชะพะยากรป่าไม้เข้าในการเล็งชีบของชาวบ้าน และ ผนสะท้อนของการทำลายป่าไม้ได้นำผน

กะทอปันปดีให้แก่จับพะยากรป่าไม้ ทำให้ป่าไม้ชุ่มชื้น ดินชุ่มชื้น ทำให้เกิดคกคะกร น้ำตื้นเงิน เกิดแล้ง เกิดท่วม ความสามาถในกานกับก้าน้ำน้อยลง ทำให้น้ำไม่ว่าจะอยู่บน หลี่ ใค้ดินหลุดลง ส่ง ผนสะท่อนอพนปดีต่อการด้าลงชีวิตของปะชาชน (ค้ดจากยุทธศาสตร์ป่าไม้ ถึงปี 2020)

ปัจจุบันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเซเปียนลดน้อยลง ในปี 2548 ถึง 2553 มีพื้นที่ป่าสงวนเท่ากับ 78,000 ตามลำดับ (FAO,2010) ซึ่งล้วนมีสาเหตุจากไฟป่า น้ำป่าไหลหลาก การตัดไม้ทำลายป่าเพื่อ ใช้เป็นพื้นที่ทำมาหากิน การสร้างหมู่บ้าน ที่อยู่อาศัย การสร้างเขื่อน โรงไฟฟ้า การสร้าง สาธารณูปโภคพื้นฐาน ได้แก่ เส้นทางคมนาคม เข้าสู่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติต่าง ๆ รวมทั้งการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อการค้า เป็นต้น (กรมส่งเสริม กสิกรรม และป่าไม้แห่งชาติ, 2008)

ในปี 2553 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายมอปกินมอปกป่า เพื่อยุติการตัดไม้ทำลายป่า และการถาง ป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย ส่งเสริมการแปรรูปวัตถุดิบจากธรรมชาติ เป็นผลิตภัณฑ์สินค้า การสร้าง อาชีพของประชาชน ออกกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ระเบียบด้านป่าสงวน ยุทธศาสตร์ด้านป่าไม้ และ ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ในพื้นที่เสื่อมโทรมในป่าสงวนแห่งชาติ จัดสรรกรรมสิทธิ์การนำใช้เนื้อที่ป่า ไม้ให้เหมาะสมกับแขวง เมือง และบ้าน ได้แก่ ป่าป้องกัน ป่าสงวน ป่าผลิต ป่าฟื้นฟู ป่าทรุดโทรม หรือที่ดินว่างเปล่า (กรมส่งเสริม กสิกรรม และป่าไม้แห่งชาติ, 2004) นอกจากกลไกของรัฐแล้ว ประชาชนในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เซเปียนซึ่งมีความผูกพันและพึ่งพาป่าแห่งนี้มาช้านาน ป่าเป็น แหล่งอาหารสำคัญ ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม และรายได้ของครอบครัวซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น พื้นฐานของชีวิตประชาชนในหมู่บ้านสร้างกลไกพิทักษ์ปกป้องป่าไม้ผ่านความเชื่อทางไสยศาสตร์ ที่สืบทอดจากบรรพบุรุษว่า มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์สถิตย์อยู่ในต้นไม้ใหญ่ทุกต้น หากผู้ใดตัดต้นไม้ย่อมถูก สิ่งศักดิ์สิงโทษ ประชาชนร่วมกันสวดมนต์และผูกผ้าแดงรอบโคนต้นไม้ ทุกวันพระ ตลอดจน กำหนดกลไกการเฝ้าระวังรักษาป่าจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือภัยที่เกิดจากคน เป็นต้น (Pawluk et al., 1992)

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยทั่วไป คนเป็นทั้งผู้ผลิต ผู้อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ในขณะเดียวกัน คนอาจเป็นผู้ทำลายป่าไม้ เพื่อ ประโยชน์ในการดำรงชีวิต และเพื่อแสวงหารายได้ ด้วยเหตุนี้รัฐจึงส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (กฎหมายป่าไม้ สปป. ลาว, 2008) ผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ประชาชนรู้คุณค่าของป่าไม้ อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าให้เกิดความยั่งยืน (กรมส่งเสริม กสิ กรรม และป่าไม้แห่งชาติ, 2004) การมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สร้าง พลังที่เข้มแข็งทางสังคม มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน เพื่อประโยชน์ของตนเองและส่วนรวม

บ้านโพนวิไซ ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของเมืองโงง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พื้นที่ของบ้านโพนวิไซ มีพื้นที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติเซเปียนกว้างใหญ่ มีพื้นที่ 7,200 เฮกเตอร์ หรือ 45,000 ไร่ เป็นป่าสงวนอุทยานแห่งชาติ ปัจจุบันพื้นที่ป่าสงวนลดลง เนื่องจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้ อันเป็นผลมาจากการปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าอย่างรวดเร็ว ซึ่งชาวบ้านเคยใช้เป็นแหล่งทำมาหากินมาก่อน สภาพแวดล้อมเกิดความเสื่อมโทรมเป็นอย่างมาก และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่ประชาชนได้นำผลผลิตของป่าไม้มานำใช้เพื่อการบริโภคและใช้สอยในชีวิตประจำวัน การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การเผาป่า การบุกรุกทำลายป่าการล่าสัตว์ เพื่อต้องการที่ดินสร้างที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำการเกษตร และเพื่อประโยชน์ของตน ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมอย่างรุนแรงและเกิดขึ้น ส่งผลต่อความเสียหายของผลิตผลทางการเกษตร ชีวิต และทรัพย์สิน การเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเซเปียนไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว จนทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ แหล่งที่อยู่อาศัย เกิดความยุ่งยากในการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น (Bhattacharya, 1990) ชาวบ้านโพนวิไซ ได้กำหนดเขตหวงห้ามเด็ดขาดในเขตป่าสงวน และมีการคุ้มครอง ถ้าไม่ได้รับอนุญาตจากการปกครองท้องถิ่น หรือจากกระทรวงกลาโหมและป่าไม้เท่านั้น รัฐกำหนดเขตเนื้อที่ป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน กับพื้นที่ป่าชุมชนบ้านโพนวิไซ 700 md เป็นเนื้อที่อยู่ล้อมรอบป่าสงวน เป็นป่าผลิต ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “ป่าชุมชน” อนุญาตให้ประชาชนสามารถนำทรัพยากรป่าไม้ไปใช้ภายในท้องถิ่น รวมถึงป่าศักดิ์สิทธิ์ ตามคำบอกเล่าของ ผู้ใหญ่บ้านว่า ผู้อาวุโส ยังเห็นว่า การเป็นอยู่ของประชาชน ยังอาศัยอยู่ในเขตชนบทส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร มีความผูกพันในการดำรงชีวิตกับพื้นที่ที่มีทรัพยากรป่าไม้ กับสภาพแวดล้อมหลาย ๆ อย่าง เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญ ในปี 2533 ได้สืบทอดเกี่ยวกับความเชื่อทางไสยศาสตร์ อาทิ ดันไม้ใหญ่มีภูตผีสิงสถิตย์ ในวันพระจะได้มีการบวชต้นไม้ ปี 2543-2553 การคุ้มครองป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน บ้านโพนวิไซ ได้ทำโครงการ FOMACOP ให้พนักงานลงพื้นที่เข้าช่วยเหลือประชาชนในหมู่บ้านในการจัดสรรขอบเขตการคุ้มครองของหมู่บ้าน ให้ทีมงานในการตรวจ การลาดตระเวน และ สืบสวนสัตว์ป่า ต่อมาได้มีโครงการ DANEDA มาจากประเทศแคนาดา ได้เข้าไปช่วยเหลือประชาชนกับการพัฒนาบ้าน สร้างธนาคารควาย (Cattle Bank) ให้ประชาชนหมุนเวียนกันใช้ในหมู่บ้านเริ่มจากครอบครัวจากจน 6 ครอบครัว และมอบเงินป่า จัดสรรเขตคุ้มครองให้ประชาชน ได้ประชาสัมพันธ์ปลูกจิตสำนึกกับการปกครอง ประชาชนนักเรียน และนักศึกษา เพื่อวางแผนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ แม้ว่ารัฐจัดทำโครงการช่วยเหลือต่างๆ เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูป่าไม้ให้กลับสู่สภาพที่ดี แต่ความร่วมมือของประชาชนจะนำไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนกว่า ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลไกของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน และศึกษาระดับการมี

ส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านโพนวิไชต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 กลไกการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน บ้านโพนวิไช เมืองโขง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่เคยใช้ในอดีต เป็นอย่างไร

1.2.2 ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนบ้านโพนวิไช เมืองโขง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อยู่ในระดับใด

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษากลไกการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน บ้านโพนวิไช เมืองโขง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่เคยใช้ในอดีต

1.3.2 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนบ้านโพนวิไช เมืองโขง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.4.1 **เนื้อหาการวิจัย** การวิจัยนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แบบมีส่วนร่วมของประชาชน ตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980) ได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.4.2 **พื้นที่การวิจัย** เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน บ้านโพนวิไช เมืองโขง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นพื้นที่ในการศึกษา เนื่องจากว่าพื้นที่ของบ้านโพนวิไช มีพื้นที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติเซเปียนกว้างใหญ่ มีพื้นที่ 7,200 เฮกเตอร์ เป็นป่าสงวนอุทยานแห่งชาติ

1.4.3 ระยะเวลาการวิจัย 4 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2560 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2561 แบ่งระยะเวลาการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษากลไกการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน บ้านโพนวิไซ เมืองโขง แขวงจำปาสัก ที่เคยใช้ในอดีต

ระยะที่ 2 ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน บ้านโพนวิไซ เมืองโขง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.4.4 กลุ่มเป้าหมาย

1.4.4.1 กลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัยระยะที่ 1

กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าไม้ บ้านโพนวิไซ เมืองโขง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว จำนวน 30 คน ประกอบด้วย 1) กรรมการบ้าน 2) ผู้นำทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อาวุโส อาสาสมัครผู้พิทักษ์ป่า 3) หัวหน้าหรือตัวแทนครัวเรือน ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป และอาศัยในพื้นที่บ้านโพนวิไซ เมืองโขง แขวงจำปาสัก ประเทศ สปป.ลาว เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ซึ่งมีชื่อในทะเบียนสำมะโนประชากรเมืองโขง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว

1.4.4.2 กลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัยระยะที่ 2

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านโพนวิไซ ประกอบด้วย กรรมการป่าชุมชน ผู้นำทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้แก่ ผู้ใหญ่ บ้าน ผู้อาวุโส อาสาสมัครผู้พิทักษ์ป่า และ หัวหน้าหรือตัวแทนครัวเรือน ชาวบ้านบ้านโพนวิไซ เมืองโขง ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป และอาศัยในพื้นที่บ้าน โพนวิไซ เมืองโขง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ซึ่งมีชื่อในทะเบียนสำมะโนประชากร เมืองโขง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 200 คน

1.4.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.4.5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกต และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

1.4.5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน บ้านโพนวิไซ เมืองโขง แขวง จำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยนำมากำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

“การอนุรักษ์” หมายถึง การเก็บรักษา การสงวน การซ่อมแซม ปรับปรุง และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างระมัดระวัง และเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน

“ทรัพยากรป่าไม้” หมายถึง สิ่งที่มีชีวิตหรือสิ่งไม่มีชีวิตที่มีในป่า ได้แก่ ของป่า ป่าไม้ ต้นน้ำลำธาร และสภาพแวดล้อมทั่วไปของป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน

“การมีส่วนร่วม” หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนบ้าน โพนวิไซเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยการมีส่วนร่วมในตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เน้นการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน ใช้วิทยาการที่เหมาะสม สนับสนุนติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การเข้าร่วมประชุมและมีส่วนในการนำเสนอข้อมูลปัญหาความต้องการของชุมชน เสนอแนะแนวทางแก้ไข และร่วมให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน บ้านโพนวิไซ เมืองโขง แขวงจำปาสัก

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หมายถึง การที่ได้มีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมโดยรอบ การดูแลรักษาเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน บ้านโพนวิไซ เมืองโขง แขวงจำปาสัก

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่ได้ร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมและการร่วมคิดจะทำกรอนุรักษ์เขตป่าสงวนแห่งชาติ มีส่วนในการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของตนเอง

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการติดตามกิจกรรมและโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ และการติดตามแผนงานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน บ้านโพนวิไซ เมืองโขง แขวงจำปาสัก

“ป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน” หมายถึง เป็นป่าสงวนของอุทยานแห่งชาติ ที่มีความจำเป็นต้องได้ปกป้องและอนุรักษ์ป่าสงวนออกเป็นเขตหวงห้ามเด็ดขาดในการนำไปใช้ และมีการคุ้มครอง ถ้าไม่ได้รับอนุญาตจากการปกครองท้องถิ่น หรือจากกระทรวงกลาโหมและป่าไม้เท่านั้น

“เขตป่าชุมชน” หมายถึง ที่ดินป่าไม้ที่ชุมชนได้ดำเนินการหรือได้รับอนุญาตตามกฎหมายให้ดำเนินการร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ จัดการกิจการงานด้านป่าไม้อย่างต่อเนื่อง ภายใต้กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติและแผนงานที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจสอดคล้องกับความเชื่อและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นนั้นด้วย การจัดการ หรือดำเนินการดังกล่าว เพื่อการอนุรักษ์ และให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

“ประชาชน” หมายถึง ผู้ที่อาศัยในพื้นที่บ้าน โพนวิไซ เมืองโขง แขวงจำปาสัก สปป. ลาว ซึ่งมีชื่อในทะเบียนสำมะโนประชากรเมืองโขง แขวงจำปาสัก สปป. ลาว

“กลไกการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน” หมายถึง วิธีการ และกฎเกณฑ์ ข้อปฏิบัติของประชาชน บ้านโพนวิไซ เมืองโขง แขวงจำปาสัก ที่เคยใช้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยนี้จะคาดว่าเป็นประโยชน์ ดังนี้

1.6.1 ประชาชนบ้านโพนวิไซ เกิดจิตสำนึกร่วมกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ รวมถึงความร่วมมือวางแผน มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์และพัฒนาป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน บ้านโพนวิไซ รู้จักการใช้ทรัพยากรป่าไม้อย่างระมัดระวังและเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้ทรัพยากรป่าไม้มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติและสามารถใช้ประโยชน์สำหรับคนรุ่นต่อไป

1.6.2 บ้านโพนวิไซ มีความเข้มแข็งในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นกลไกของหมู่บ้านในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบผู้ละเมิดกฎข้อบังคับลดการพึ่งพาหน่วยงานของรัฐและลดค่าใช้จ่ายของรัฐในการอนุรักษ์ป่าไม้

1.6.3 แผนงานการกิจกรรมและป่าไม้มีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคประชาชนในการอนุรักษ์ป่าไม้ ทำให้ทรัพยากรป่าไม้เขตป่าสงวนเซเปียนไม่ถูกทำลายทั้งจากประชาชนในและนอกชุมชน และก่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เกิดความยั่งยืน